MOTIE

Onderwerp: Financiële stresstest begroting 2027–2030.

De raad van de gemeente Edam-Volendam bijeen op 5 november 2026;

Roept het college op om:

1. uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2027 een integrale financiële stresstest van de programmabegroting en meerjarenraming 2027–2030 aan de gemeenteraad voor te leggen;
2. in deze stresstest ten minste de volgende scenario's afzonderlijk en in samenhang door te rekenen:
    a. een loonontwikkeling van 4% en van 5,5% in plaats van de begrote 2,5%, inclusief de structurele financiële gevolgen;
    b. een stijging van de rente op nieuw aan te trekken of te herfinancieren leningen met 1 en 2 procentpunt;
    c. een kostenstijging van 10% en 20% bij grote gemeentelijke investeringsprojecten, voor zover het financiële risico bij de gemeente ligt;
    d. een vertraging van twee en vijf jaar bij de verwachte opbrengsten uit de grondexploitatie De Purmer, inclusief de gevolgen voor de verplaatsing van bedrijven van de Julianaweg en voor de herfinanciering van de aflossing in 2030;
    e. het geheel of gedeeltelijk wegvallen van de voorwaardelijke posten voor jeugd en Wmo en een minder gunstige ontwikkeling van het gemeentefonds;
3. naast de afzonderlijke scenario's ook één gecombineerd tegenvallerscenario door te rekenen, waarin meerdere van bovenstaande risico's gelijktijdig optreden, zonder dezelfde financiële gevolgen dubbel mee te tellen;
4. per scenario inzichtelijk te maken wat de gevolgen zijn voor:
    a. het jaarlijkse en structurele begrotingssaldo;
    b. de ontwikkeling van de algemene reserve en de beschikbare weerstandscapaciteit;
    c. de liquiditeitspositie en de toekomstige financieringsbehoefte;
    d. de netto schuldquote, rentelasten en aflossingsverplichtingen;
    e. de beschikbare financiële ruimte voor nieuwe investeringen;
5. bij de uitkomsten aan te geven welke risico's reeds financieel zijn afgedekt, welke risico's nog niet zijn afgedekt en welke mogelijke beheersmaatregelen beschikbaar zijn, inclusief de financiële gevolgen daarvan;
6. de stresstest zoveel mogelijk uit te voeren binnen de bestaande planning-en-controlcyclus, met gebruikmaking van reeds beschikbare financiële gegevens en risicoanalyses, zodat onnodige externe onderzoekskosten worden voorkomen;

Toelichting: Een sluitende begroting zegt nog niet hoe robuust de financiële positie is als meerdere aannames tegelijk tegenvallen. Deze motie vraagt om een stresstest binnen de bestaande planning-en-controlcyclus, zodat de raad bij investeringsbesluiten weet hoeveel financiële ruimte er werkelijk is.

Constaterende dat:

1. de programmabegroting 2027–2030 uitgaat van verschillende financiële aannames over onder andere loonontwikkeling, rente, investeringen en toekomstige inkomsten;
2. de netto schuldquote volgens de meerjarenraming vanaf 2028 boven de signaleringswaarde van 130% uitkomt, met een piek van 142,3% in 2029;
3. in 2030 een lening van € 15,7 miljoen moet worden afgelost, waarvan de dekking afhangt van grondverkopen in De Purmer;
4. de begroting voor 2027 en verder rekent met een loonkostenontwikkeling van 2,5%, terwijl de huidige cao gemeenten per 31 maart 2027 afloopt, de onderhandelingen over een nieuwe cao nog moeten beginnen en de vakbonden voor het cao-seizoen 2027 inzetten op loonsverhogingen tot 5,5%;
5. elk procentpunt extra loonstijging indicatief circa € 0,35 tot € 0,4 miljoen per jaar kost, zodat een verschil van 3 procentpunt structureel kan oplopen tot circa € 1,2 miljoen;
6. de risicoparagraaf geen afzonderlijke post voor loonontwikkeling kent, maar alleen een algemene post onvoorziene restantrisico's van € 2,8 miljoen;
7. de begrotingssaldi 2028–2030 mede steunen op voorwaardelijke posten voor jeugd en Wmo van € 1,3 tot € 3,5 miljoen per jaar, waarover de toezichthouder bij de jeugdpost voorbehoud maakt;
8. grote gemeentelijke projecten, waaronder De Purmer, de transformatie Julianaweg en het nieuwe gemeentehuis met parkeergarage, financiële risico's kennen;
9. de begroting mede afhankelijk is van toekomstige ontwikkelingen binnen het sociaal domein en van de ontwikkeling van het gemeentefonds;

Overwegende dat:

1. een sluitende begroting niet automatisch betekent dat de gemeentelijke financiële positie voldoende bestand is tegen tegenvallers;
2. financiële risico's zich niet noodzakelijk afzonderlijk voordoen, maar ook gelijktijdig kunnen optreden;
3. de risicoparagraaf risico's afzonderlijk beschouwt, terwijl de gevolgen van gelijktijdige tegenvallers voor schuld, liquiditeit en weerstandsvermogen daaruit niet blijken;
4. de gemeenteraad zijn kaderstellende en controlerende taak alleen goed kan uitvoeren wanneer ook de gevolgen van ongunstige scenario's inzichtelijk zijn;
5. het belangrijk is te weten welke financiële ruimte resteert wanneer meerdere begrotingsaannames tegelijkertijd tegenvallen;
6. een financiële stresstest kan bijdragen aan een zorgvuldige beoordeling van toekomstige investeringen, schuldontwikkeling en financiële verplichtingen;

Partijnamen en -logo’s indienende fracties:

LOKAAL
EDAM-VOLENDAM